

Na návštěvě v EKO středisku TOULCŮV DVŮR

V závěru školního roku jsme se s dětmi z Mateřské školy Maršovice vypravili na výlet do Toulcovy dvora. V rozlehlém areálu, kde sídlí několik organizací, jsme měli předem domluvený environmentální program pro děti. Environmentální programy pro mateřské, základní a střední školy zajišťuje Středisko ekologické výchovy hl. města Prahy Toulcov dvůr. Přesadže výlet od ranních hodin doprovázelo slabé mchroení, radost jsme si však nenechali a na nové zážitky jsme se společně s dětmi těšili.

Děti ze třídy Hvezdiček se zúčastnily programu Stálecké s domácími zvířátky. Paní lektorky nejprve krátkou motivací seznámily děti s programem a poté se všichni vydali na farmu. Během dvouhodinového programu děti procházely farmou a zastavovaly se u jednotlivých hospodářských zvířat. Zhlédly například drůbež, králíky, kozy, ovce, prasátka, krávu i koně. Doveděly se, co zvířata potřebují k životu, jak bychom se o ně měli správně starat a jaký nám přinášejí užitek. Velmi se dětem líbilo, že si některá domácí zvířata mohou hladit. Na děti ze třídy Sluníček čekal program Vrbniček, který začínal povídáním a hrou v interiéru. Děti uviděly ježek Hubert, který je celým programem provázel. Nejprve si děti s Hubertem a paní lektorkou povídaly podle obrázků o tom, co se děje v jarní a letní přírodě a kdo bydlí ve vrbovém domečku. Z přírodního materiálu si ve dvojicích vrobily pacičky hrizdo, získaly poznatky o životě ptáka a zahrály si na paci rodiče. Po tvořivých činnostech děti nasadily paní lektorku a ježka Huberta na vycházkou do areálu Toulcovy dvora. Během vycházky v krásné přírodě a zastavení na zahrádce se děti seznamovaly s různými květinami a bylinami, porovnávaly barvy, tvary a vůně

jednotlivých rostlin. Zvlášť zajímavé byly pro děti bylinky, které většinou nejsou barevné tak nápadné jako květiny, ale zato krásné a pronikavě voní. Děti si povídaly s paní lektorkou o tom, že bylinky se pro své léčivé a aromatické vlastnosti hojně používají v lékařství a také v kuchyni. Kromě klasických bylinek jako například petržel nebo pažitka, o kterých děti věděly, že je maminka dává do polévky, mohly přičichnout také k lbečce, ymianu, ženan-dul, mále, meduňce, měsíčku, majarance, yzopu, šalvěji a dalšími. Na zahrádce měl ježek Hubert pro děti připravené překvapení v podobě jednobřevé s bylinkovou pomazánkou, které děti zvědavě ochutnávaly. Ze zahrádky jsme došli až k mokřadu, ze kterého již z dáky bylo slyšet kvákání žab. Děti s velkým zájmem pozorovaly žáby z můstku. Prostřednictvím her u mokřadu nahledly do života žab a myšlí. Na závěr děti dostaly od skřítky Vrbnička obrázky, jež si vybraly přírodními barvami.

Během dvouhodinového programu získaly děti formou praktických metod v obou ekologických programech spoustu nových poznatků a vědomostí o rostlině a živočišné říši. Vnímaly přirozené souvislosti v přírodě, měly možnost si vše prohlédnout a poznávat přímo aktivním smyslovým vnímáním. Paní lektorky se dětem těšily všechny novinky a přispěly tak k novým a bohatým zážitkům dětí. V Toulcově dvoře myslí rovněž na pohodlí dětí. Každá třída má k dispozici jednu místnost, kde se děti mohou pohodlně nasadit a odpočinout si bažičky. Na některé z mnoha dalších programů pojedeme v budoucnu s dětmi opět velmi rádi.

MIRKA STRAKATÁ,
Mateřská škola Maršovice

NA NÁVŠTĚVĚ V LESNÍ MATEŘSKÉ ŠKOLE

V rámci výletu do Toulcovy dvora, kam jsme se s dětmi z Mateřské školy Maršovice vypravili na zvířet. školního roku, jsme kromě ekologických programů domluvíli pro děti ještě jednu nadstandardní aktivitu. Požádala jsem Mgr. Magdalénu Kapucínovou o prohlídku Lesní mateřské školy Lesníček, jejíž je ředitelkou.

Paní ředitelka děti z naší školy vítala, krátce jim vysvětlila, co to znamená „lesní školka“ a navrhla jim, že se za dětmi do lesní školky půjdou podívat. Děti z lesní školky jsme zaslali jak jinak, než uprostřed přírody, navzdory mokrému počasí. Právě pořádky šnečí závoje, které velmi zaujaly také děti z naší školky, a rázem z dětí z obou školek byli velcí kamarádi. Šnečí závoje spočívaly v tom, že paní učitelky nakreslily křídou na zem několik kruhů. Každé dítě (nebo dvojice dětí) si našly v trávě nějakého šneka. Kterého si označily značkou na uhlí, všech-ny šneky daly do nejmenšího vnějšího kruhu, přičemž je pozorovaly, který šnek vyžije z kruhu jako první, druhý, třetí, Po ukončení závodu měly děti za úkol najít pro svého šneka ten nejlepší domeček v trávě a tam ho umístit. Poč, co si děti společně potrály za doprovodu všudypřítomného loveckého psa, jehož majitelkou byla jedna z paní učitelky, pozvala paní ředitelka děti do školky, kde mají děti z Lesníčky své zázení.

Budova lesní školky vlastně není budova, ale maringotka, která je velmi krásně obložena dřevem jak z venkovní strany, tak uvnitř, což působí velmi útulně. Uvnitř mají děti poličky na nejpřehlednější pomůcky a vybavení, na hygienické poličky a sádky na obložení. Samozřejmě je oddělená toaleta uvnitř maringotky. Na zemi jsou položené deky a spacáky, ve kterých děti odpoledne odpočívají. Za teplého letního počasí spí ve spacích pytlích venku pod stromy na karimatkách. Paní ředitelka ukazovala dětem také předněty, se kterými si v lesní školce trají. Jsou to převážně přírodní materiály, včetně kláček nebo prachu. Klasické hračky v podobě panenek, kočárků, autíček apod. lady ne-najdeme, ale stejně jako děti v klasické školce se zde učí gramotnosti a dalším potřebným dovednostem. Pracovní listy, pastelky a další výtvorné potřeby jsou uloženy na poličkách. Velké výzvy se dětem nabízí v rozlehlém areálu Toulcovy dvora. Směřjí například lezt na stromy, pokud to předem oznámí paní učitelce. Vzhledem k tomu, že mají děti hodně možností, jak zdokonalovat a rozvíjet v přírodě své fyzické dovednosti, musí dodržovat pravidla, na kterých se s paní učitelkami dohodly. Ve třídě Lesníčku je 15 dětí a dvě paní učitelky.

Lesní mateřská škola Lesníček je součástí kamenné Mateřské školy Semínko (vzdálené od Lesníčka asi 15 minut chůze), kam děti docházejí do jídelny na obědy. Svačiny si nosí v plastových krabčích a rodiče při přivádění dětí nosí v PET lahvích vodu k hygienickým potřebám.

Mateřská škola Semínko

K této mateřské škole se váže zajímavá historie a ještě zajímavější osobnost, která jistě stojí za zmínku. Mateřskou školu Semínko založila v roce 2003 Mgr. Emilie Strejčková jako neziskovou organizaci, obecně prospěšnou společnost. Semínko je soukromou mateřskou školou, jejíž program je environmentální vzdělávání dětí. Školní vzdělávací program klade důraz na výchovu k udržitelnému rozvoji, děti tráví mnoho času venku v přírodním prostředí. V Semínku jsou dvě třídy, v každé z nich je 23 věkových smíšených dětí. Ve třídě Motýlků i ve třídě Volek jsou dvě paní učitelky, ve školce působí rovněž zahraniční asistent. V lesní školce Lesníček jsou také dvě třídy, přičemž do každé z nich dochází nejvíce 15 dětí, o které se starají dvě paní učitelky. Vzdělávací program pro děti ze Semínka i Lesníčku je koncipován tak, aby prožitek dítěte byl na prvním místě a obsahoval zážitky a prožitky ze všech oblastí předškolního vzdělávání.

Mateřská škola Semínko je umístěna v ideálním prostředí, které prohodnotně využívá ke vzdělávání i odpovědným členům dětí. MŠ se nachází v areálu ekologického centra Toulcov dvůr. Rozloha členitého a přírodně hodnotného terénu přispívá k areálu čiré osm hektarů. Celé je součástí přírodního parku Hostivá-Záběhlice a památkově chráněného souboru Stará Hostivá. Z části je tvořen chráněným přírodním výtvorem Meandry Bošče.

Ocenění UNESCO

MŠ Semínko se chlubit cenou UNESCO. Projekt „Les jako třída pro předškoláky – Zřízení první lesní mateřské školy v České republice“ získal vyznamenání německé komise UNESCO. Společný projekt MŠ Semínko, obecně prospěšné společnosti při Středisku ekologické výchovy hlavního města Prahy Toulcov dvůr, a Institutu pro politiku lesnictví a životního prostředí z Freiburgu (Spolková republika Německo) byl vyznamenán jako projekt „Dědičky pro vzdělávání k udržitelnému rozvoji“, kterou OSN vyhlásila na období 2005 – 2014. Uskutečnění dekády bylo světeno do rukou UNESCO. Německá komise UNESCO ocenila projekty, v nichž se děti učí jednat ekonomicky smysluplně, s chletem na životní prostředí a sociálně spravedlivě. MŠ Semínko vyniká svůj koncept v souladu s principy vzdělávání k udržitelnému rozvoji. Projekt má inovativní charakter, potenciál k šíření těchto myšlenek a spolupracuje s jinými projekty.

Mgr. Emilie Strejčková

Výše uvedený text vypovídá o kvalitě zajímavé činnosti Mateřské školy Semínko. Nic z toho by se ale patrně nestalo nebýt zakladatelky Semínka, Mgr. Emilie Strejčkové.

Emilie Strejčková (1939 Domažlice – 2009 Praha) byla pedagožka a environmentalistka. V roce 1993 se stala první pracovnící Českého ekologického ústavu zabývající se ekologickou výchovou. V této době zpracovala Analýzu ekologické výchovy v České republice a vytvořila první variantu návrhu Národního programu ekologické výchovy. Od října 1994 začala budovat Ekologické centrum hlavního města Prahy v Toulcově dvoře. Jeho realizace nebyla vůbec jednoduchá, od samých počátků musela Emilie Strejčková čelit řadě překážek, jezdila na stovky jednání na úřady a vydupávala si svůj sen ze země. Nebyl to sen jen pro ni, ale především pro děti a přírodu. Jak zmiňuje Ing. Aleš Máchal, uznávaný ekologický praktik:

„Když jsme na začátku 90. let poprvé navštívili tehdy příšerný areál Toulcova dvora, už tehdy nám zde Emilka barvitě popisovala své velkorysé plány. Ač jsem ji už tenkrát znal (a domníval se, že dobře), zdráhal jsem se uvěřit, že to všechno myslí opravdu vážně. Do paměti se mi vryla velká plechová míchárna krmiv, všude beton, asfalt, oprýskané rezavějící konstrukce. Celé prostředí působilo velice tísnivě, šedivě a tolik kontrastovalo s Emilčiným nadšením. Představa, že by zde mělo být lidmi hojně navštěvované centrum ekologické výchovy, se mi nezdála být lákavá ani pravděpodobná.“

Uběhlo několik perných let a zprvu neuvěřitelný sen se stal skutkem. Emilie Strejčková navzdory nejrůznějším překážkám dokázala svou nezdolnou pílí a svým přesvědčením společně se svými trpělivými a obětavými spolupracovníky vybudovat z rozpadlého a velmi zchátralého areálu státního statku obdivuhodné Ekologické centrum

hlavního města Prahy – Toulcův dvůr, jehož ředitelkou byla devět let. Další její metou, o níž mnozí zpočátku také pochybovali, bylo zřízení alternativní mateřské školy přímo v prostorách Toulcova dvora, kde by kontakt dětí s přírodou byl naprosto běžnou součástí každodenního života. I tento sen se proměnil ve skutečnost a v roce 2003 vznikla Mateřská škola Semínko, jíž byla Emilka zřizovatelkou a ideovou patronkou.

Paní Emilie Strejčková byla od roku 1992 členkou Společnosti pro trvale udržitelný život a v roce 1997 získala za celoživotní práci v oblasti ekologické výchovy Cenu ministra životního prostředí. Měla jsem tu čest se s paní Emilkou několikrát setkat v rámci různých konferencí EVVO a poznat ji tak osobně. Byla neskutečně skromná a obětavá a přitom (nebo právě proto) toho ve svém životě tolik dokázala. Domnívám se, že nejvyšším oceněním její celoživotní práce v oblasti ekologické výchovy a vybudování Střediska ekologické výchovy Toulcův dvůr je prosperita celého areálu Toulcova dvora, hojně navštěvovaného dětmi i dospělými. Laťka úrovně činnosti a fungování Toulcova dvora je nastavena velmi vysoko, Toulcův dvůr si udržuje stále příznivce a láká další nové návštěvníky. Naplnily se všechny Emilčiny vize, a pokud to paní Emilka pozoruje z pomyslného nebe, určitě je právem hrdá na své dílo, včetně ekologické Mateřské školy Semínko, jejíž ředitelka Mgr. Magdalena Kapuciánová velmi kvalitně a se zdánlivou lehkostí naplňuje svými profesionálními dovednostmi a zkušenostmi krédo Emilky Strejčkové – právo každého dítěte na optimální rozvoj všech duševních i fyzických vloh a bezprostřední kontakt dětí s přírodou.

Mirka STRAKATÁ,
Mateřská škola Maršovice